

EBGL 62 artiklan 2a kohdan mukainen poikkeuspyyntö EBGL 20 artiklan mukaisesta määräajasta, joihin mennessä siirtoverkonhaltijan on käytettävä manuaalisesti aktivoitavien taajuuden palautusreservien eurooppalaista kauppapaikkaa

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Sisällysluettelo

Sanasto ja terminologia.....	3
1 Johdanto	4
2 Säännös, josta poikkeamista pyydetään	4
3 Poikkeuksen pyydetty soveltamisaika.....	5
4 Kauppapaikan täytäntöönpanoon liittyvät haasteet.....	5
5 Kauppapaikan käyttöönottosuunnitelma ja -aikataulu.....	6
5.1 Uuden tasehallintamarkkinan rakentaminen ja tasehallinnan automatisointi	7
5.2 Varttitase (15 minuutin taseselvitysjakso).....	7
5.3 Tietojärjestelmämuutokset ja tiedonvaihto.....	7
5.4 Yhteensopivuustestit.....	8
5.5 Kansallisten mFRR ehtojen ja edellytysten päivitys.....	8
5.6 Valvomo-operaattoreiden koulutus.....	8
6 Vaikutukset viereisiin markkinoihin.....	9
7 Mahdolliset riskit tasehallintamarkkinoiden yhdistämiselle Euroopassa	10
8 Kauppapaikan täytäntöönpanosta johtuvat riskit ja vaikutukset käyttövarmuuteen.....	10
9 Kauppapaikan täytäntöönpanon helpottamiseksi toteutetut toimet.....	11
10 Kauppapaikan täytäntöönpanemattomuudesta aiheutuvat vaikutukset suhteessa syrjimättömyyteen ja kilpailuun muiden eurooppalaisten markkinaosapuolten kanssa, erityisesti kysyntäjouston ja uusiutuvien energialähteiden osalta.....	11
11 Vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen ja älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin.....	12
11.1 Vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen	12
11.2 Vaikutukset älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin	12
12 Vaikutukset muihin suunnittelualueisiin ja yleiset seuraukset Euroopan markkinoiden yhdistämisprosessille.....	13

Sanasto ja terminologia

aFRR	automaattinen taajuuden palautusreservi
EBGL	Electricity Balancing Guideline eli eurooppalainen tasehallinnan suuntaviiva
MARI	mFRR-tuotteelle tarkoitettu eurooppalainen kauppapaikka
mFRR	manuaalinen taajuuden palautusreservi
NBM	Nordic Balancing Model, eli pohjoismainen tasehallintahanke
PICASSO	aFRR-tuotteelle tarkoitettu eurooppalainen kauppapaikka
Varttitase	15 minuutin taseselvitysjakso (15 min ISP)

1 Johdanto

Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (ACER) tekemän päätöksen No 03/2020¹ mukaan manuaalisesti aktivoitavien taajuuden palautusreservien eurooppalainen kauppapaikka (MARI) tulee ottaa käyttöön 24.7.2022 mennessä EU:n sisäisillä sähkömarkkinoilla. Suomessa Fingrid vastaa kauppapaikan käyttöönotosta ja on todennut, että eurooppalaista kauppapaikkaa ei saada otettua käyttöön Suomessa EBGL:n ja ACER:in päätöksen asettamassa aikataulussa.

EBGL:n artiklan 62 mukaisesti kansallinen sääntelyviranomaisen voi siirtoverkonhaltijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan myöntää asianomaiselle siirtoverkonhaltijalle poikkeuksen. Poikkeus voidaan myöntää ainoastaan kerran ja enintään kahdeksi vuodeksi. Fingrid pyytää poikkeusta manuaalisesti aktivoitavien taajuudenpalautusreservien eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottoaikatauluun EBGL artiklan 62(2a) mukaisesti.

Energia-ala on murroksessa ja eurooppalaiset verkkosäännöt, EBGL yhtenä osana verkkosääntöjä, pyrkivät luomaan pohjan yhtenäisille ja tehokkaille sähkömarkkinoille. Eurooppalaisten kauppapaikkojen käyttöönoton myötä pyritään tehostamaan tasehallintaa, edistämään siirtoverkonhaltijoiden tarvitsemien reservien rajakauppaa sekä harmonisoidaan reservimarkkinoiden markkinasääntöjä ja tuotemäärittelyjä. Täydet hyödyt saavutetaan vasta, kun kauppapaikat on otettu käyttöön kaikissa Euroopan maissa ja sähkömarkkinat ovat 15 minuutin resoluutiassa. Tämän muutoksen ansiosta Suomen tehotasapainon ylläpitämiseksi saadaan käyttöön yhä laajemmat reservimarkkinat ja myös suomalaiset reservitoimittajat voivat osallistua yhteisille eurooppalaisille reservimarkkinoille.

Tässä poikkeuspyynnössä perustellaan tarve käyttöönottoaikataulun siirtämiselle, esitellään kansallinen käyttöönottosuunnitelma sekä käsitellään poikkeuksen vaikutuksia ja mahdollisia riskejä kansallisella tasolla.

2 Säännös, josta poikkeamista pyydetään

Fingrid hakee poikkeusta EBGL:n artiklan 62(2a) mukaisesti EBGL:n artiklan 20 ja ACER:in päätöksen No 03/2020 edellyttämästä määräajasta, johon mennessä siirtoverkonhaltijan on käytettävä manuaalisesti aktivoitavien taajuuden palautusreservien eurooppalaista kauppapaikkaa.

¹ [ACER päätös No 03/2020 joka perustuu EBGL artiklaan 5\(2a\)](#)

Poikkeuspyynnön sisältö koostuu EBGL:n artiklan 62 (5) ja 62 (8) luettelemista aiheista.

5. Poikkeuspyyntöön on sisällyttävä seuraavat tiedot:

- (a) säännökset, joista poikkeamista pyydetään;
- (b) poikkeuksen pyydetty soveltamisaika;
- (c) yksityiskohtainen suunnitelma ja aikataulu, jossa määritellään, kuinka tämän asetuksen kyseessä olevia säännöksiä käsitellään ja niiden täytäntöönpano varmistetaan poikkeuksen soveltamisajan päättymisen jälkeen;
- (d) arviointi pyydetyn poikkeuksen vaikutuksista viereisiin markkinoihin;
- (e) arviointi pyydetyn poikkeuksen mahdollisesti aiheuttamista riskeistä tasehallintamarkkinoiden yhdistämiselle Euroopassa.

8. Asianomaisen sääntelyviranomaisen on poikkeuspyyntöä arvioiessaan tai ennen kuin se myöntää poikkeuksen omasta aloitteestaan otettava huomioon seuraavat näkökohdat:

- (a) kyseisen säännöksen tai kyseisten säännösten täytäntöönpanoon liittyvät vaikeudet;
- (b) kyseisestä säännöksestä tai kyseisistä säännöksistä johtuvat riskit ja vaikutukset käyttövarmuuteen;
- (c) kyseisen säännöksen tai kyseisten säännösten täytäntöönpanon helpottamiseksi toteutetut toimet;
- (d) kyseisen säännöksen tai kyseisten säännösten täytäntöönpanemattomuudesta aiheutuvat vaikutukset suhteessa syrjimättömyyteen ja kilpailuun muiden eurooppalaisten markkinaosapuolten kanssa, erityisesti kysyntäjouoston ja uusiutuvien energialähteiden osalta;
- (e) vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen ja älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin;
- (f) vaikutukset muihin suunnittelualueisiin ja yleiset seuraukset Euroopan markkinoiden yhdistämisprosessille.

3 Poikkeuksen pyydetty soveltamisaika

Fingrid pyytää poikkeusta viimeistään 24.7.2024 saakka. Tarkempi aikataulu käyttöön-
otolle on kuvattu kappaleessa 5

4 Kauppapaikan täytäntöönpanoon liittyvät haasteet

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottovalmistelut käynnistettiin vuonna 2018, kun EBGL tuli voimaan ja pohjoismainen tasehallintahanke (NBM-hanke)² käynnistyi.

Uuteen pohjoismaiseen tasehallintamalliin siirytään vaiheittain ja pohjoismaisesti yhteis-
työssä tehtävä tasehallintamallin käyttöönotto on edellytys eurooppalaisen kauppapaikan
käyttönotolle Pohjoismaissa.

Käyttöönottoaikatauluun vaikuttaa oleellisesti myös varttitaseen käyttöönotto, sillä eu-
rooppalaisella markkinapaikalla kaupankäyntijakso on 15 minuuttia.

² www.nordicbalancingmodel.net

Fingridin kannalta yhtäaikainen käyttöönotto muiden Pohjoismaiden siirtoverkonhaltijoiden kanssa on erittäin tärkeää, koska Suomesta ei ole siirtoyhteyksiä suoraan Keski-Euroopan sähköjärjestelmään. Näin ollen Suomi pääsee hyödyntämään eurooppalaisia reservien energiamarkkinoita vasta silloin, kun myös muut Pohjoismaat ovat ottaneet kauppapaikan käyttöön. Lisäksi käyttöönotto eri aikataulussa muiden Pohjoismaiden kanssa tarkoittaisi käytännössä myös nykyisten pohjoismaisten säätösähkömarkkinoiden hyötyjen menettämistä ja Suomen eriytymistä omaksi markkina-alueeksi säätösähkön osalta.

Suomen osalta siirtymävaiheessa onkin olennaista, että nykyisiä säätösähkömarkkinoita ylläpidetään ja markkinasääntöjä sekä toimintatapoja säätöenergian aktivoimiseksi kehitetään eurooppalaisen kauppapaikan sääntöjen mukaisiksi yhdessä muiden pohjoismaiden siirtoverkonhaltijoiden kanssa.

Lisäksi pohjoismainen sähköjärjestelmä on yhtenäinen taajuudensäätöblokki (LFC-block), joka muun muassa määrittää sen alueella vaaditun säätökapasiteetin määrän. Taajuuden palautusreservit on siten mitoitettu pohjoismaisen sähköjärjestelmän tarpeen mukaisesti eikä kansallisesti. Jos Suomi ottaisi eurooppalaisen kauppapaikan käyttöön ennen muita pohjoismaita, nykyisen taajuudensäätöblokin mielekkyyttä tulisi arvioida uudelleen.

Osana NBM-hanketta kaikki pohjoismaiset siirtoverkonhaltijat toteuttavat omat kansalliset muutokset järjestelmiinsä, joissa samalla huomioidaan myös eurooppalaisen kauppapaikan tulevia ratkaisuja. Suomen toteutussuunnitelmaa on kuvattu kappaleessa 5 Hankkeen aikataulun ja pohjoismaisten yhtäaikaisen käyttöönoton kannalta on erittäin tärkeää, että kaikki siirtoverkonhaltijat pysyvät myös omien kansallisten toteutushankkeiden aikataulussa. Fingridillä on kuitenkin rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa muiden siirtoverkonhaltijoiden kansallisten hankkeiden menestykseen.

Fingridin omaan kansalliseen toteutushankkeeseen liittyy aikatauluriskejä. Uusien toimintamallien ja tietojärjestelmien toteutus on aina aikataulullisesti riskialtista. Lisäksi pohjoismaisesta ja eurooppalaisesta hankkeesta voi tulla ennakoimattomia vaatimuksia, jotka johtavat muutoksiin tai yllättäviin lisäkehitystarpeisiin, koska kauppapaikkojen toiminta ja niiden käyttöönotto ei ole vielä täysin määritelty. Fingrid on pyrkinyt huomioimaan nämä seikat omassa hankesuunnitelmassa ilman vaikutusta kokonaisaikatauluun.

Fingrid on arvioinut mahdollisuutta kauppapaikan käyttöönotolle eri aikataulussa kuin muut Pohjoismaat ja päätynt edellä mainituista syistä lopputulokseen, ettei se ole järkevää.

5 Kauppapaikan käyttöönottosuunnitelma ja -aikataulu

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönotto on kiinteä osa NBM-hanketta, jonka tavoitteena on pohjoismaisten tasehallintamarkkinoiden ja -käytäntöjen uudistaminen tulevaisuuden energiajärjestelmässä.

Tässä kappaleessa kuvataan käyttöönottosuunnitelmat ja niihin liittyvät aikataulut.

Käyttöönottosuunnitelmassa Pohjoismaat ovat ilmoittaneet eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton olevan mahdollista aikavälillä Q4/2023 – Q2/2024.

5.1 Uuden tasehallintamarkkinan rakentaminen ja tasehallinnan automatisointi

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönotto edellyttää tasehallinnan automatisointia ja tarjousaluekohtaista säätötarpeen määrittelyä. Kauppapaikan käyttöönotto edellyttää myös muutoksia reservitoimittajilta. Uuden tasehallintamarkkinan rakentamisella viitataan pääasiallisesti uuden mFRR-energiamarkkinan käyttöönottoon, joka automatisoi tasehallintaa ja siten mahdollistaa markkinoiden toimivuuden 15 minuutin kaupankäyntijaksolla.

Kehitystyö on jaettu eri vaiheisiin, jotta pohjoismaiset siirtoverkonhaltijat pystyvät rakentamaan samanaikaisesti omat tietojärjestelmänsä tukemaan yhteispohjoismaista tasehallintaprosessia sekä eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottoa.

Syksyllä 2022 käynnistyy mFRR-energiamarkkinan automaattinen käyttöjakso. Tämän vaiheen kuluessa pohjoismaiset siirtoverkonhaltijat varmistavat, että automatisoitu tasehallintaprosessi toimii moitteettomasti, jotta varttitaseeseen voidaan turvallisesti siirtyä. Tarvittaessa tietojärjestelmiä kehitetään ja koko prosessin luotettavuus varmistetaan.

Samalla siirrytään asteittain kohti uusia eurooppalaisia standardituotteita.

5.2 Varttitase (15 minuutin taseselvitysjakso)

Eurooppalaisella kauppapaikalla kaupankäyntijakso on 15 minuuttia ja hinta määräytyy kaupankäyntijaksokohtaisesti. Tehokkaasti toimivan kauppapaikan edellytys on, että säätöenergia voidaan käsitellä samassa aikayksikössä, kuin millä taseselvitys tehdään. Tästä syystä kauppapaikan käyttöönotto on perusteltua vasta varttitaseen käyttöönoton jälkeen.

Energiavirasto on vahvistanut varttitaseen käyttöönottopäiväksi 22.5.2023.

5.3 Tietojärjestelmämuutokset ja tiedonvaihto

Pohjoismaisen mFRR energiamaarkkinan ja varttitaseen käyttöönotto tukevat monilta osin eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottoa.

Varttitaseen siirtymisen jälkeen on kuitenkin vielä muutettava tiettyjä mFRR-markkinoiden määrittelyksiä MARI yhteensopiviksi, kuten suora-aktiivoinnin siirtyminen yhteiselle kauppapaikalle, sekä muutokset TSO-TSO kauppajen selvityksessä.

Lisäksi eurooppalaiseen kauppapaikkaan siirtyminen edellyttää muutoksia kauppojen lasuttamisen käytäntöihin ja tiedonsiirtoon.

Osana hankkeen kehitysvaiheita Fingrid tulee myös uudistamaan tasehallintajärjestelmien käyttöliittymäkokonaisuutta. Tämä on tarpeen, jotta varttitaseen resoluution tuoma kasvava datamäärä olisi visuaalisesti helpommin käsiteltävissä. Käyttöliittymä uudistuksen määrittelytyö aloitettiin toukokuussa 2020. Tietojärjestelmän hankinta ja toteutus on arvioitu saatavan valmiiksi kesään 2022 mennessä. Testaus ja käyttöönotto tehdään pohjoismaisen hankkeen mFRR-energiamarkkinan automaattisen käyttöjakson aikana kesän 2022 ja talven 2023 aikana.

5.4 Yhteensopivuustestit

Ennen kauppapaikan käyttöönottoa, jokaisen siirtoverkonhaltijan tulee tehdä MARI-kauppapaikan kanssa yhteensopivuustestit. Yhteensopivuustestien tarkka aikataulu riippuu muiden eurooppalaisten siirtoverkonhaltijoiden aikataulusta. Pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden on tarkoitus tehdä yhteensopivuustestit samanaikaisesti.

Liitännät ja yhteensopivuustestit kauppapaikalle tehdään varttitaseen käyttöönoton jälkeen MARI määritysten ja kauppapaikan ylläpitäjän kanssa toteutustavasta ja aikataulusta sopien.

5.5 Kansallisten mFRR ehtojen ja edellytysten päivitys

Kauppapaikan käyttöönotto vaatii EBGL artiklan 18 mukaisen viranomaishyväksynnän ehtoista ja edellytyksistä manuaalisen taajuuden palautusreservin toimittajalle.

Tasehallinnan kehitys vaatii säännöllisiä muutoksia ja päivitykset toteutetaan vaiheittain tasehallinnan eri vaiheissa ja markkinapaikkojen käyttöönoton myötä.

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton vaatimat muutokset päivitetään ehtoihin ja edellytyksiin siten, että julkinen kuuleminen käynnistyy Q4/2022 aikana ja Energiavirastolle toimitetaan vahvistettavaksi Q1/2023 aikana.

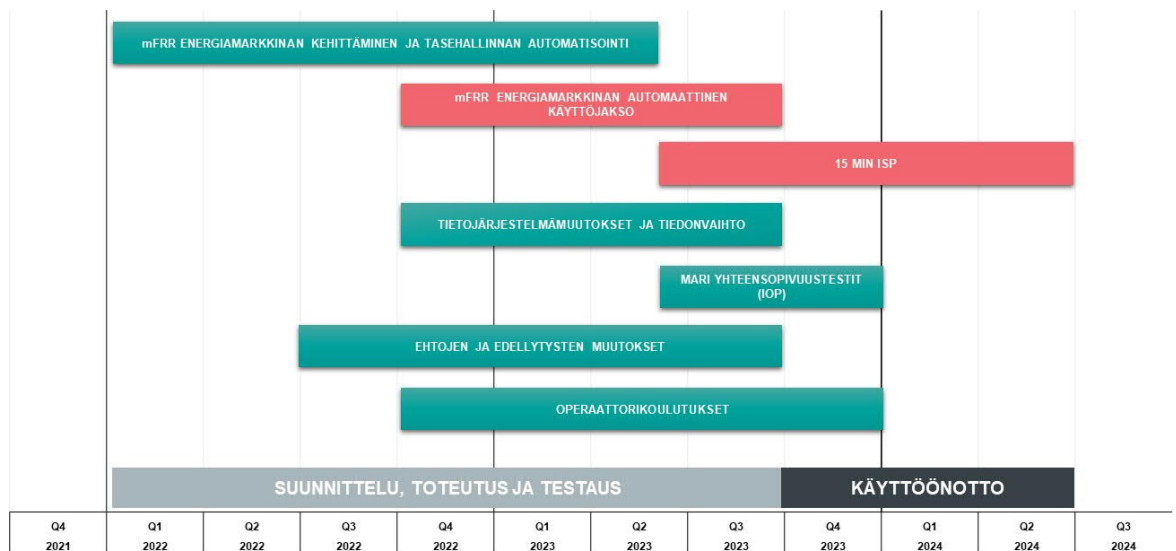
5.6 Valvomo-operaattoreiden koulutus

Siirtyminen pohjoismaisista mFRR energiemarkkinoista eurooppalaiselle kauppapaikalle edellyttää myös uusien rutiinien käyttöönottoa siirtoverkonhaltijoiden valvomoissa.

Käyttötoiminnan näkökulmasta on myös tärkeää saada kokemuksia varttitaseen tuomista vaikutuksista ja kouluttaa operaattoreita, ennen kuin seuraava iso muutos markkinoiden muutoksista otetaan käyttöön.

Päiväys
22.10.2021

9 (13)

KUVA 1 MARI:N KÄYTTÖÖNOTTOSUUNNITELMA

6 Vaikutukset viereisiin markkinoihin

Suomen sähköjärjestelmä on suoraan yhteydessä Viron, Ruotsin, Norjan ja Venäjän sähköjärjestelmiin. Lisäksi Tanskan DK2-tarjousalue on osa pohjoismaista synkronijärjestelmää, kuten Suomikin. Ne EU/EEA-maat, jotka ovat suorassa yhteydessä Suomen sähköjärjestelmään tai osa pohjoismaista synkronijärjestelmää, otetaan huomioon vaikutusten arvioinnissa. Vaikutuksia Venäjän markkinoihin ei käsitellä.

Virolla on vapautus kauppapaikan käyttöönotosta, kunnes Baltian maat liittyvät Manner-Euroopan synkronijärjestelmään. Tämä tapahtuu poikkeushakemuksen päättymisen jälkeen (arviolta vuonna 2025). Ruotsin, Norjan ja Tanskan siirtoverkonhaltijat suunnittelevat hakevansa poikkeusta eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottoaikataululle 24.7.2024 saakka (sama kuin Suomessa). Olettaen että kyseisten maiden ja Suomen poikkeuspyynnöt hyväksytään, kaupankäynti pysyy koko poikkeuksen keston ajan samana eikä vaikutuksia ole viereisiin markkinoihin. Fingridin hakemalla poikkeuksella ei ole vaikutuksia muihin viereisiin markkinoihin.

Jos viereisillä markkinoilla (Ruotsi, Norja ja Tanska) kuitenkin otettaisiin käyttöön eurooppalainen markkinapaikka 24.7.2022, ajaututtaisiin tilanteeseen, jossa Suomella ja viereisillä markkinoilla olisi käytössä eri kauppapaikat. Verrannollinen tilanne olisi myös se, että Suomessa otetaan eurooppalainen kauppapaikka käyttöön aikaisemmin kuin viereisillä markkinoilla, kuten tulee käymään Suomen ja Viron välillä poikkeuksen päättymisen jälkeen ennen Baltian maiden synkronointia Manner-Euroopan synkronijärjestelmään. Tällöin kauppapaikkaa käyttävien ja ei-käyttävien tarjousalueiden välinen kauppa ei olisi mahdollista tasehallintamarkkinoilla.

7 Mahdolliset riskit tasehallintamarkkinoiden yhdistämiselle Euroopassa

Suomelle ajankohtaiset tasehallintamarkkinat, joita ollaan yhdistämässä Eurooppaan, ovat manuaalisesti (mFRR) ja automaattisesti (aFRR) aktivoitavien taajuuden palautusreservien energiamarkkinat. Eurooppalaiset kaupankäyntipaikat näille markkinoille ovat MARI (mFRR) ja PICASSO (aFRR).

Suomen maantieteellisestä sijainnista johtuen muiden maiden välinen kauppa ei siirry Suomen sähköjärjestelmän kautta ja siten Fingridin myöhäisempi liittyminen eurooppalaiselle kauppapaikalle ei aiheuta riskiä tasehallintamarkkinoiden yhdistämiselle Euroopassa.

8 Kauppapaikan täytäntöönpanosta johtuvat riskit ja vaikutukset käyttövarmuuteen

Siirryttäessä tunnista 15 minuutin toimintaikkunaan vaaditaan tasehallinnalta automatisointia, tietojärjestelmien kehitystä ja prosessien uusimista, sillä operaattorit tekevät nykyisin kaikki tasehallinnan toimenpiteet manuaalisesti kaikissa pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden valvomoissa. Käytännössä se kasvattaa tiedon hallintaa nelinkertaisesti ja vaatimuksia päätöksenteon nopeudelle.

Tietojärjestelmien käyttöönottoon liittyy aina riskejä ja niitä tulee testata riittävästi ennen varsinaista käyttöönottoa.

Fingrid testaa automatisoitua mFRR-energiamarkkinaa jo ennen varsinaista siirtymistä varttitaseeseen, jotta tasehallintamarkkinoiden toimivuus voidaan taata eikä toisaalta vaaranneta käyttövarmuutta. Tarvittaessa tietojärjestelmiä kehitetään ja koko prosessin luotettavuus varmistetaan.

Varttitaseeseen käyttöönoton jälkeen pohjoismaiset siirtoverkonhaltijat varmistavat, että automatisoitu tasehallintaprosessi toimii moitteettomasti, jotta eurooppalainen kauppapaikka voidaan turvallisesti ottaa käyttöön.

Eurooppalaisen kauppapaikan lykkäämisestä sen sijaan ei aiheudu riskejä käyttövarmuudelle, sillä se lisää aikaa tietojärjestelmien käyttöönotolle ja niiden testaamiselle ja takaa turvallisen käyttöönoton.

9 Kauppapaikan täytäntöönpanon helpottamiseksi toteutetut toimet

Maaliskuussa 2018 pohjoismaiset kantaverkkoyhtiöt allekirjoittivat yhteistyösopimuksen, jossa on määritelty periaatteet pohjoismaisen tasehallinnan kehitykselle ja käytölle. Yhteistyösopimuksen tuloksena käynnistettiin NBM-hanke, jonka tarkoituksena on varmistaa tehokas ja turvallinen muutos kohti puhdasta ja yhtenäistä eurooppalaista sähkömarkkinaa.

NBM-hankkeessa siirytään 15 minuutin tuotteeseen ja otetaan käyttöön standardituotteelle määriteltyjä ominaisuuksia, jotka mahdollistavat reservitoimittajalle kattavammat tarjousmahdollisuudet. NBM-hankkeessa otetaan yhteisellä kauppapaikalla käyttöön vain mFRR IF:ssä määritelty ajastettu aktivointi. Suora aktivointi hoituu NBM-hankkeessa TSO:iden omissa järjestelmissä. Asteittaisella kehitystyöllä muokataan Fingridin järjestelmiä yhteensopivaksi myös yhteisen eurooppalaisen kauppapaikan suoraa aktivointia varten, mikä edellyttää mm. kyvykkyyttä käsitellä suoraan aktivointiin liittyviä minuuttiresoluution rajasiirtosuunnitelmia.

10 Kauppapaikan täytäntöönpanemattomuudesta aiheutuvat vaikutukset suhteessa syrjimättömyyteen ja kilpailuun muiden eurooppalaisten markkinaosapuolten kanssa, erityisesti kysyntäjoustopuolteen ja uusiutuvien energialähteiden osalta

Kauppapaikan käyttöönoton myöhästyminen ei itsessään aiheuta syrjintää tai vaikutuksia kilpailuun kysyntäjoustopuolteen tai uusiutuvan energiantuotannon osalta suomalaisten ja eurooppalaisten toimijoiden välillä. Pohjoismaisten sähkömarkkinatoimijoiden kilpailutilanteeseen kuitenkin vaikutettaisiin negatiivisesti, jos Suomi eriytyisi pohjoismaisista markkinoista.

Fingridillä on käytössä teknologianeutraalit ehdot ja edellytykset markkinoille osallistumiselle, joten eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton siirtyminen ei vaikuta syrjivästi ja kilpailullisesti kysyntäjoustopuolteen ja uusiutuvien energialähteiden osallistumiseen markkinoille. Myöhäinen liittyminen eurooppalaisille tasehallintamarkkinoille saattaa heikentää suomalaisten markkinatoimijoiden mahdollisuutta kartuttaa kokemusta uudella markkinalla ja markkinapaikalla toimimisesta.

11 Vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen ja älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin

11.1 Vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen

Tunnistetut vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen olettaen, että varttitase on otettu käyttöön, liittyvät tasehallintamarkkinoiden toimintaan.

Jos Suomi olisi ainoa Pohjoismaa, jossa eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönotto toteutuisi tasehallinnan suuntaviivan mukaisessa aikataulussa, eurooppalainen kauppapaikka otettaisiin käyttöön ainoastaan Suomen tarjousalueella. Tämä tarkoittaisi sitä, että suomalaiset markkinaosapuolet voisivat kilpailla pelkästään keskenään ja säätötuotteiden aktivointi olisi mahdollista vain Suomen tarjousalueelta. Tällöin markkinoiden kokonaistarjonta todennäköisesti laskisi ja hinnat nousisivat, koska rajat ylittävän sähkökaupan mahdollisuudet vähenisivät, mikä olisi omiaan heikentämään yleistä taloudellista tehokkuutta. Koska Suomi ei ole suoraan liittynyt Manner-Euroopan sähköjärjestelmään, eurooppalaisen markkinapaikan käyttöönotosta ei olisi hyötyä siihen saakka, kunnes maat, joihin Suomen sähköjärjestelmä on liittynyt (kuten Ruotsi, Tanska ja Baltian maat), ottavat eurooppalaisen kauppapaikan käyttöön.

Jos Suomi ainoana Pohjoismaana ottaisi eurooppalaisen kauppapaikan käyttöön tasehallinnan suuntaviivan mukaisessa aikataulussa, säädöstä aiheutuvat kustannukset todennäköisesti kasvaisivat, mikä puolestaan vähentäisi aikaisen käyttöönoton kustannushyötyjä, jotka perustuvat yhteiseen eurooppalaiseen markkinaan.

11.2 Vaikutukset älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönotolla on tunnistettu olevan vain vähäisiä vaikutuksia älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin olettaen, että eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton edellytyksenä oleva varttitase ja 15 minuutin kaupankäyntijakso on otettu käyttöön suunnitellusti.

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton edellytyksillä on vaikutusta pienten, joustoon kykenevien kohteiden osallistumiseen sähkömarkkinoille. Kaupankäyntijakson lyhentyessä pienet kohteet ovat kyvykkäämpiä osallistumaan sähkömarkkinoille, koska markkinoille osallistumisen kynnys alenee lyhyemmän sitoutumisajan vuoksi. Toisaalta samat hyödyt saadaan alentamalla sähkömarkkinoiden minimitarjouskokoja. Pohjoismaisilla tasehallintamarkkinoilla 15 minuutin tuotteet ja eurooppalaisen kauppapaikan minimitarjouskoot otetaan käyttöön jo ennen eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottoa.

12 Vaikutukset muihin suunnittelualueisiin ja yleiset seuraukset Euroopan markkinoiden yhdistämisprosessille

Suomessa myönnetyllä poikkeuksella ottaa eurooppalainen kauppapaikka käyttöön vasta vuonna 2024 ei ole suoranaisia vaikutuksia muihin suunnittelualueisiin kuin Suomen viereisiin markkinoihin, joita arvioitiin kappaleessa 6 . Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton lykkääminen luonnollisesti viivästyttää Euroopan markkinoiden yhdistämisprosessia, muttei suoranaisesti vaikuta tähän yhdistämisprosessiin niin kauan kuin Suomen viereisiä markkinoita ei ole vielä liitetty eurooppalaiseen kauppapaikkaan.